

دانشگاه صنعتی امیرکبیر
(پلی تکنیک تهران)

نیمسال اول ۹۹
دانشکده ریاضی و علوم کامپیوتر

گروه آموزشی ریاضیات عمومی
تمرینات ریاضی عمومی-سری چهارم
دانشکده ریاضی و علوم کامپیوتر

۶. (آدامز) انتگرال های زیر را محاسبه کنید.

۱. $\int e^x \sin^3 x dx,$

۲. $\int \sin^4 t \cos^5 t dt,$

۳. $\int \frac{x}{(4x^2 + 1)^5} dx$

۴. $\int_0^1 \sqrt{x} \sin(\pi\sqrt{x}) dx$

۵. $\int \frac{dx}{(4x - x^2)^{\frac{3}{2}}},$

۶. $\int_0^{\frac{\pi}{4}} \frac{d\theta}{2 + \sin \theta},$

۷. $\int \frac{x^2 dx}{x^2 + x - 2},$

۸. $\int \frac{t dt}{(t+1)(t^2+1)^2}.$

۹. $\int \frac{4xe^{x^2}}{e^{2x^2} + 2e^{x^2} + 2} dx$

۱۰. $\int_1^{\sqrt{e}} \frac{\arcsin(\ln x)}{x} dx$

۱۱. $\int \frac{\sinh \sqrt{x}}{\sqrt{x}} dx$

۱۲. $\int \frac{\operatorname{sech}^2 x}{1 + \tanh^2 x} dx$

حل قسمت اول)

$$\int e^x \sin 3x dx$$

برای محاسبه انتگرال $I = \int e^x \sin 3x dx$ از روش جز به جز استفاده می‌کنیم، که عبارت است از $\int u dv = uv - \int v du$ حال قرار می‌دهیم:

$$\begin{cases} u = \sin 3x \\ dv = e^x dx \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} du = 3 \cos 3x \\ v = \frac{1}{e^x} \end{cases}$$

در نتیجه

$$\int e^x \sin 3x dx = \frac{1}{e^x} \sin 3x - \int \frac{3}{e^x} \cos 3x dx$$

حال با به کارگیری مجدد روش جز به جز، قرار می‌دهیم:

$$\begin{cases} u = \cos 3x \\ dv = e^x dx \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} du = -3 \sin 3x \\ v = \frac{1}{e^x} \end{cases}$$

و در نتیجه داریم:

$$\int e^x \sin 3x dx = \frac{1}{e^x} \sin 3x - \frac{3}{e^x} \left(\frac{1}{e^x} \cos 3x - \int -\frac{3}{e^x} \sin 3x dx \right)$$

$$\Rightarrow I = \frac{1}{e^x} \sin 3x - \frac{3}{e^x} \cos 3x - \frac{9}{e^x} I$$

$$\Rightarrow \frac{13}{e^x} I = \frac{1}{e^x} \sin 3x - \frac{3}{e^x} \cos 3x$$

$$\Rightarrow I = e^x \left(\frac{\sin 3x - 3 \cos 3x}{13} \right) + c$$

دانشگاه صنعتی امیرکبیر
(پلی تکنیک تهران)

نیمسال اول ۹۹
دانشکده ریاضی و علوم کامپیوتر

گروه آموزشی ریاضیات عمومی
تمرینات ریاضی عمومی-سری چهارم
دانشکده ریاضی و علوم کامپیوتر

حل قسمت دوم)

$$\int \sin^4 t \cos^5 t \, dt$$

برای حل انتگرال $\int \sin^4 x \cos^5 x \, dx$ ابتدا محاسبه زیر را انجام می‌دهیم:

$$\cos^5 x = \cos^4 x \cos x = (1 - \sin^2 x)^2 \cos x = (1 - 2\sin^2 x + \sin^4 x) \cos x$$

با جای‌گذاری در انتگرال موردنظر داریم:

$$\int \sin^4 x (1 - 2\sin^2 x + \sin^4 x) \cos x \, dx = \int (\sin^4 x - 2\sin^6 x + \sin^8 x) \cos x \, dx$$

حال تغییر متغیر زیر را در نظر می‌گیریم:

$$u = \sin x \Rightarrow du = \cos x \, dx$$

در نتیجه داریم:

$$\int (u^4 - 2u^6 + u^8) \, du = \frac{u^5}{5} - \frac{2u^7}{7} + \frac{u^9}{9} = \frac{\sin^5 x}{5} - \frac{2\sin^7 x}{7} + \frac{\sin^9 x}{9} + c$$

دانشگاه صنعتی امیرکبیر
(پلی تکنیک تهران)

نیمسال اول ۹۹
دانشکده ریاضی و علوم کامپیوتر

گروه آموزشی ریاضیات عمومی
تمرینات ریاضی عمومی-سری چهارم
دانشکده ریاضی و علوم کامپیوتر

حل قسمت سوم)

$$\int \frac{x}{(4x^2 + 1)^5} dx$$

برای محاسبه انتگرال $\int \frac{x}{(4x^2 + 1)^5} dx$ از تغییر متغیر زیر استفاده می‌کنیم:

$$u = 4x^2 + 1 \Rightarrow du = 8x dx$$

در نتیجه خواهیم داشت:

$$\int \frac{x}{(4x^2 + 1)^5} dx = \frac{1}{8} \int \frac{8x}{(4x^2 + 1)^5} dx = \frac{1}{8} \int \frac{1}{u^5} du = \frac{1}{8} \int u^{-5} du = \frac{1}{8} \frac{u^{-4}}{-4} = -\frac{1}{32(4x^2 + 1)^4} + c$$

حل قسمت چهارم)

$$\int_0^1 \sqrt{x} \sin(\pi\sqrt{x}) dx$$

برای محاسبه انتگرال $I = \int_0^1 \sqrt{x} \sin(\pi\sqrt{x}) dx$ از تغییر متغیر زیر استفاده می‌کنیم:

$$x = t^2 \Rightarrow dx = 2t dt$$

$$\begin{cases} x = 0 \Rightarrow t = 0 \\ x = 1 \Rightarrow t = 1 \end{cases}$$

در نتیجه داریم:

$$I = \int_0^1 2t^2 \sin(\pi t) dt$$

حال با به کارگیری روش جز به جز قرار می‌دهیم:

$$\begin{cases} u = t^2 \\ dv = \sin(\pi t) dt \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} du = 2t dt \\ v = -\frac{1}{\pi} \cos(\pi t) \end{cases}$$

در نتیجه خواهیم داشت:

$$I = 2 \int_0^1 t^2 \sin(\pi t) dt = -\frac{2}{\pi} t^2 \cos(\pi t) \Big|_0^1 - 2 \int_0^1 -\frac{2}{\pi} t \cos(\pi t) dt = \frac{2}{\pi} + \frac{4}{\pi} \int_0^1 t \cos(\pi t) dt$$

با استفاده دوباره از روش جز به جز، قرار می‌دهیم:

$$\begin{cases} u = t \\ dv = \cos(\pi t) dt \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} du = dt \\ v = \frac{1}{\pi} \sin(\pi t) \end{cases}$$

در نتیجه داریم:

$$I = \frac{2}{\pi} + \frac{4}{\pi} \left(\frac{1}{\pi} t \sin(\pi t) \Big|_0^1 - \int_0^1 \frac{1}{\pi} \sin(\pi t) dt \right) = \frac{2}{\pi} + \frac{4}{\pi} \left(0 - \frac{1}{\pi} \int_0^1 \sin(\pi t) dt \right)$$

$$I = \frac{2}{\pi} + \frac{4}{\pi} \left(-\frac{1}{\pi} \left(-\frac{1}{\pi} \cos(\pi t) \Big|_0^1 \right) \right) = \frac{2}{\pi} + \frac{4}{\pi} \left(\frac{1}{\pi^2} (-1 - 1) \right) = \frac{2}{\pi} - \frac{8}{\pi^2} = \frac{2\pi^2 - 8}{\pi^2}$$

حل قسمت پنجم)

$$\int \frac{dx}{(4x - x^2)^{\frac{3}{4}}}$$

انتگرال $\int \frac{dx}{(4x - x^2)^{\frac{3}{4}}}$ را در نظر می‌گیریم. در مخرج کسر عبارت $4 - (x - 2)^2 = 4x - x^2 + 4 - 4 = 4 - (x - 2)^2$ ظاهر می‌شود. برای توابعی که در قالب $\sqrt{a^2 - x^2}$ هستند، از تغییر متغیر $x = a \sin \theta$ استفاده می‌کنیم. در مخرج کسر این انتگرال داریم $(4x - x^2)^{\frac{3}{4}} = (\sqrt{4 - (x - 2)^2})^3$. تغییر متغیر

$$x - 2 = 2 \sin \theta \Rightarrow dx = 2 \cos \theta \, d\theta$$

را اعمال می‌کنیم و داریم:

$$I = \int \frac{dx}{(4x - x^2)^{\frac{3}{4}}} = \int \frac{2 \cos \theta \, d\theta}{(4 - 4 \sin^2 \theta)^{\frac{3}{4}}} = \int \frac{2 \cos \theta \, d\theta}{(4 \cos^2 \theta)^{\frac{3}{4}}}$$

$$I = \frac{1}{4} \int \frac{\cos \theta \, d\theta}{\cos^3 \theta} = \frac{1}{4} \int \sec^2 \theta \, d\theta = \frac{1}{4} \tan \theta + c$$

حال با استفاده از روابط زیر انتگرال را به فرم اولیه برمی‌گردانیم:

$$x - 2 = 2 \sin \theta \Rightarrow \sin \theta = \frac{x - 2}{2} \Rightarrow \cos \theta = \sqrt{1 - \left(\frac{x - 2}{2}\right)^2} = \frac{\sqrt{4x - x^2}}{2}$$

$$\Rightarrow \tan \theta = \frac{\frac{x - 2}{2}}{\frac{\sqrt{4x - x^2}}{2}} = \frac{x - 2}{\sqrt{4x - x^2}}$$

در نتیجه خواهیم داشت:

$$\int \frac{dx}{(4x - x^2)^{\frac{3}{4}}} = \frac{x - 2}{4 \sqrt{4x - x^2}} + c$$

حل قسمت ششم)

$$\int_0^{\frac{\pi}{4}} \frac{d\theta}{2 + \sin\theta}$$

انتگرال $\int_0^{\frac{\pi}{4}} \frac{d\theta}{2 + \sin\theta}$ را در نظر می‌گیریم. برای حل انتگرال‌هایی که به شکل توابع گویا بر حسب $\sin\theta$ و $\cos\theta$ هستند، می‌توانیم از تغییر متغیر زیر استفاده کنیم.

$$u = \tan \frac{\theta}{2}, \sin\theta = \frac{2u}{1+u^2}, \cos\theta = \frac{1-u^2}{1+u^2}, d\theta = \frac{2du}{1+u^2}$$

برای حل انتگرال مورد نظر در این سوال، قرار می‌دهیم:

$$\begin{cases} \theta = 0 \Rightarrow u = 0 \\ \theta = \frac{\pi}{4} \Rightarrow u = 1 \end{cases}$$

در نتیجه داریم:

$$\int_0^{\frac{\pi}{4}} \frac{d\theta}{2 + \sin\theta} = \int_0^1 \frac{\frac{2du}{1+u^2}}{2 + \frac{2u}{1+u^2}} = \int_0^1 \frac{2du}{2 + 2u^2 + 2u} = \int_0^1 \frac{du}{1 + u^2 + u} = \int_0^1 \frac{du}{(u + \frac{1}{2})^2 + \frac{3}{4}}$$

تابع اولیه برای $\int \frac{dx}{x^2 + a^2}$ به شکل زیر است:

$$\int \frac{dx}{x^2 + a^2} = \frac{1}{a} \tan^{-1} \left(\frac{x}{a} \right) + c$$

در نتیجه خواهیم داشت:

$$\int_0^1 \frac{du}{(u + \frac{1}{2})^2 + \frac{3}{4}} = \frac{1}{\frac{\sqrt{3}}{2}} \tan^{-1} \left(\frac{u + \frac{1}{2}}{\frac{\sqrt{3}}{2}} \right) \Big|_0^1 = \frac{2}{\sqrt{3}} \tan^{-1} \left(\frac{2u + 1}{\sqrt{3}} \right) \Big|_0^1 = \frac{2}{\sqrt{3}} \left(\frac{\pi}{3} - \frac{\pi}{6} \right) = \frac{\pi}{3\sqrt{3}}$$

دانشگاه صنعتی امیرکبیر
(پلی تکنیک تهران)

نیمسال اول ۹۹
دانشکده ریاضی و علوم کامپیوتر

گروه آموزشی ریاضیات عمومی
تمرینات ریاضی عمومی-سری چهارم
دانشکده ریاضی و علوم کامپیوتر

حل قسمت نهم)

$$\int \frac{4xe^{x^2}}{e^{2x^2} + 2e^{x^2} + 2} dx$$

$$\begin{aligned} I &= \int \frac{4xe^{x^2}}{e^{2x^2} + 2e^{x^2} + 2} dx & u = e^{x^2} \Rightarrow du = 2xe^{x^2} dx \\ &= \int \frac{2du}{u^2 + 2u + 2} = \int \frac{2du}{(u+1)^2 + 1} = 2 \tan^{-1}(u+1) = 2 \tan^{-1}(e^{x^2} + 1) + c \end{aligned}$$

دانشگاه صنعتی امیرکبیر
(پلی تکنیک تهران)

نیمسال اول ۹۹
دانشکده ریاضی و علوم کامپیوتر

گروه آموزشی ریاضیات عمومی
تمرینات ریاضی عمومی-سری چهارم
دانشکده ریاضی و علوم کامپیوتر

حل قسمت دهم)

$$\int_1^{\sqrt{e}} \frac{\arcsin(\ln x)}{x} dx$$

$$\begin{aligned} t = \ln x &\Rightarrow dt = \frac{dx}{x} \\ \begin{cases} x = 1 \Rightarrow t = 0 \\ x = \sqrt{e} \Rightarrow t = \frac{1}{\sqrt{e}} \end{cases} \end{aligned}$$

$$I = \int_1^{\sqrt{e}} \frac{\arcsin(\ln x)}{x} dx = \int_0^{\frac{1}{\sqrt{e}}} \arcsin t dt$$

$$\begin{cases} u = \arcsin t \\ dv = dt \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} du = \frac{dt}{\sqrt{1-t^2}} \\ v = t \end{cases}$$

$$\int_0^{\frac{1}{\sqrt{e}}} \arcsin t dt = t \arcsin t \Big|_0^{\frac{1}{\sqrt{e}}} - \int_0^{\frac{1}{\sqrt{e}}} \frac{t}{\sqrt{1-t^2}} dt$$

توجه شود که انتگرال $\int \arcsin t dt$ با استفاده از فرمول جزء به جزء محاسبه شده است.

$$\begin{aligned} z = 1 - t^2 &\Rightarrow dz = -2t dt \\ \begin{cases} t = 0 \Rightarrow z = 1 \\ t = \frac{1}{\sqrt{e}} \Rightarrow z = \frac{e-1}{e} \end{cases} \end{aligned}$$

$$I = \frac{1}{\sqrt{e}} \arcsin\left(\frac{1}{\sqrt{e}}\right) + \frac{1}{\sqrt{e}} \int_1^{\frac{e-1}{e}} \frac{dz}{\sqrt{z}} = \frac{1}{\sqrt{e}} \arcsin\left(\frac{1}{\sqrt{e}}\right) + \sqrt{z} \Big|_1^{\frac{e-1}{e}} = \frac{\pi}{12} + \frac{\sqrt{e-1}}{\sqrt{e}} - 1$$

دانشگاه صنعتی امیرکبیر
(پلی تکنیک تهران)

نیمسال اول ۹۹
دانشکده ریاضی و علوم کامپیوتر

گروه آموزشی ریاضیات عمومی
تمرینات ریاضی عمومی-سری چهارم
دانشکده ریاضی و علوم کامپیوتر

حل قسمت یازدهم)

$$\int \frac{\sinh \sqrt{x}}{\sqrt{x}} dx$$

$$\begin{aligned} I &= \int \frac{\sinh \sqrt{x}}{\sqrt{x}} dx & x = u^2 \Rightarrow dx = 2u du \\ &= \int \frac{\sinh u}{u} (2u du) = 2 \int \sinh u du = 2 \cosh u = 2 \cosh \sqrt{x} + c \end{aligned}$$

دانشگاه صنعتی امیرکبیر
(پلی تکنیک تهران)

نیمسال اول ۹۹
دانشکده ریاضی و علوم کامپیوتر

گروه آموزشی ریاضیات عمومی
تمرینات ریاضی عمومی-سری چهارم
دانشکده ریاضی و علوم کامپیوتر

حل قسمت دوازدهم)

$$\int \frac{\operatorname{sech}^2 x}{1 + \tanh^2 x} dx$$

$$\begin{aligned} I &= \int \frac{\operatorname{sech}^2 x}{1 + \tanh^2 x} dx & u = \tanh x \Rightarrow du &= \operatorname{sech}^2 x dx \\ &= \int \frac{\operatorname{sech}^2 x}{1 + \tanh^2 x} dx = \int \frac{du}{1 + u^2} = \tan^{-1} u = \tan^{-1}(\tanh x) + c \end{aligned}$$